

РОЛЬ МУЗИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ І.С.СКОВОРОДИ У ФОРМУВАННІ ПИСЬМИХ ЖАНРІВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Розвиток української музичної культури другої половини ХІІІ століття пов'язаний з ім'ям видатного українського філософа, просвітителя, письменника-гуманіста Григорія Савича Сковороди.

Відомо, що його літературна спадщина, філософські думки, педагогічна діяльність привертала до себе увагу багатьох вчених ХІХ століття та вітчизняного періоду, які, вивчаючи його творчість, віддавали гідну шану пам'яті талановитого мислителя.

Філософськими творами І.С.Сковороди захоплювалися Тарас Шевченко, Лев Толстой, Іван Франко. Велике значення поезії І.С.Сковороди в розвитку демократичних ідей вітчизняної культури підкреслювали у свій час відомі українські літератори Максим Рильський, Натко Тичина та інші.

Так сталося, що літературно-філософські твори І.С.Сковороди вже давно стали цікавим предметом серйозних наукових досліджень, а його діяльність як музиканта довгі роки залишалася не висвітленою.

"Музична біографія" І.С.Сковороди в українському музикознавстві ґрунтується на матеріалах друга та учня вченого М.Коваліського, історика Київської академії В.Аскочанського, письменника І.Квітки - Основ'яненка, дослідників творчості І.Срезневського, Г.Данишевського, музикознавців сучасного періоду М.Боролика, І.Іванько, О.Пресп - Ткаченко.

Звичення дослідницьких праць, що висвітлюють творчість І.С.Сковороди як музиканта, дає можливість зробити певні висновки.

Пісенна творчість І.С.Сковороди повністю була пов'язана з його філософсько-естетичними поглядами і складала відповідну частину його творчої діяльності. Його пісні виконували велику соціальну функцію, пропагандуючи переломі ідеї того часу.

Г.С.Сковорода збагатив українську музичну культуру новими темами, новими мотивами, новими обривками. Його пісенні твори переважають лірикою нового соціального призначення. Природа, людина в їх думках та почуттях стали їх основним змістом. Популярність його музичних творів пояснюється високим рівнем виконавської діяльності самого Г.С.Сковорода.

Кантами, канти та пісні не були надруковані за життя автора. Їх розповсюджували українські бандуристи та лірички. Саме в народній пам'яті збереглися зразки пісенної творчості цього талановитого українського поета та музиканта.

До нашого періоду збереглися пісні, серед яких добре відомі усім такі пісні, як "Божьому городу прав і права:", "Ой ти, причо жолтобова", "Стоит явор над горою". Ці зразки пісенної творчості Г.С.Сковорода свідчать про створення нового жанру в українській музичній творчості — жанру української побутової пісні-романсу. Перша пісня є прикладом нової сатиричної пісні, яка майже не дістала свого розвитку в жанрі українського солоспіву XIX початку XX століття і була використана класиком української професійної музики М.В.Лисенком в опері "Наталка Полтавка".

Складаючи свої пісні в стилі старих кантів, Г.С.Сковорода водночас заклав основи народження нового музичного жанру — сольної пісні з інструментальним супроводом.

Знайдані українськими музикознавцями М.Боровиком та І.Іванько нотні записи на слова Г.С.Сковорода / наприклад, "Пастури милі" / підтверджують думку про написання ним творів у формі хорового діалога, що було тоді новим словом у хоровій музичній культурі України.

Поет і музикант Г.С.Сковорода своїми піснями зробив великий внесок у скарбницю української музичної культури. Підхоплюючи народними співцями, бандуристами та ліричками, його музичні твори мали великий вплив на розвиток волелюбчих ідей серед простого люду, викликали віру у майбутню свободу українського народу.